

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio LXXXII. De peccato originali quantum ad suam essentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

peccante, eius filii peccatum originale contrahent, A etiam si Adam non peccasset.

SED CONTRA est, quod Apost. dicit Rom. 5. Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit. Magis autem fuisset dicendum, quod p̄ duos intrasset, cum ambo peccauerint, uel potius per mulierem, quę primo peccauit, si femina peccatum originale in prolem transmitteret. non ergo peccatum originale deriuatur in filios a matre, sed a patre.

RESPONDEO. Dicendum, quod huius dubitationis solutio ex p̄missis patet. Dicatum est n. * supra, quod peccatum originale a primo parente traducitur, in quantum ipse mouet generationē natorum. unde dicitur, quod si materialiter tantum aliquis ex carne humana generaretur, originale peccatum non contraheret. Manifestum est at secundum doctrinam philosophorum, quod principium actualium in generatione est a patre, materiam autem mater ministrat. unde peccatum originale non contrahitur a matre, sed a patre. & secundum hoc, si Adam non peccasset, Eua peccasset, filii originale peccatum non contraherent; econuerunt autem eum, si Adam peccasset, & Eua non.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in patre praeexistens filius sicut in principio actiuo: sed in matre si cupricipiomateriali, & passiuo, vñ nō ē similis rō.

AD SECUNDUM dicendum, quod quibusdam uidetur, quod Eua peccante, si Adam non peccasset, filii essent immunes a culpa: patenter tñ necessitatē moriendo, & alias passibilitates prouenientes ex necessitate materia, quam mater ministrat, non sub ratione poena, sed sicut quoddam naturales de fectus. Sed hoc nō uidetur cōueniens. Immortalitas enim, & impossibilitas primi status non erat ex conditione materiae, ut in primo dicitur est, sed ex origine iustitiae, per quam corpus subdebat anima, quando in anima est subiecta Deo, defectus autem originalis iustitiae est peccatum originale. Si igitur Adam non peccante peccatum originale non transfundetur in posteros propter peccatum Euae, mensuram d est quod in filiis non esset defectus originalis iustitiae, unde non esset in eis passibilitas, uel necessitas moriendo.

AD TERTIUM dicendum, quod illa purgatio praeveniens in beata Virgine, non requirebatur ad afferendum transfusionem originalem peccati: sed quia oportebat ut Mater Dei maxima puritate nitire. Non enim est aliquid digne receptaculum Dei nisi sit mundum, secundum illud Psal. 93. Domum tuam, Domine, decet sanctitudo.

Super quæst. octauaginta secunda ar. secundum primum

I N titulo primi articuli questionis oculis emfitecuntur habitus proprii, & non solum ut distinguuntur contra actum, ut patet ex corpore, ubi distinguuntur habitus proprie sumptu, de quo superius dictum fuit. & et quæstio singularis.

DE INDE considerandum est de peccato originali, q̄tū ad suā essentia. E T CIRCA hoc queruntur quatuor.

Primo, Vtrum originale peccatum sit habitus.

Secondo, Vtrum sit unum tantum in uno homine.

Tertio, Vtrum sit concupiscentia.

Quarto, Vtrum equaliter sit in omnibus.

ARTICVLVS PRIMVS.
Vtrum originale peccatum sit habitus.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod originale peccatum non sit habitus.

Originale enim peccatum est carientia originalis iustitiae, ut **A**nfelmus dicit in libro de Conceputu uirginali, & sic originale peccatum est quædam priuatio: sed priuatio opponitur habitui, ergo originale peccatum non est habitus.

Contra Præteritum. Actuale peccatum habet plus de ratione culpæ, quam originale, in quantum haber plus de ratione uoluntarii: sed habitus actus peccati non habet rationem culpa, alioquin sequeretur, quod hō dormiens, culpabiliter peccaret, ergo nullus habitus originalis habet rationem culpæ.

Contra Præteritum. In malis, actus semper praedicit habitum. Nullus enim habitus malus est infusus, sed acquisitus: sed originale peccatum non precedit aliquis actus. ergo originale peccati non est habitus.

SED CONTRA est, quod Augustinus dicit in libro de Baptismo puerorum, quod secundum peccatum originale parvuli sunt concupiscentes, et si non sint actu concupiscentes, sed habilitas dicitur secundum aliquem habitum. ergo peccatum originale est habitus.

RESPON. Dicendum, q̄ sicut supra dictum est, duplex est habitus. Vnus quidem quo inclinatur

Dpotentialia ad agendum, sicut scientia, & uirtutes dicuntur habitus, & hoc modo peccatum originale non est habitus. Alio modo dicitur habitus dispositio alicuius naturæ ex multis compositæ, secundum quam bene se habet, uel male ad aliquid, & præcipue cum talis dispositio fuerit quasi in natura uerba, ut patet de aegritudine & sanitate, & hoc modo de peccatum originale est habitus.

E st enim quædam inordinata dispositio proueniens ex dissolutione illius harmonia, in qua consistebat ratio originalis iustitiae, sicut etiam aegritudo corporalis est quædam inordinata dispositio corporis, secundum quam soluitur equalitas, in qua consistit rō sanitatis, unde peccatum originale languor naturæ dicitur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut aegritudo corporalis habet aliquid de priuatione in quantum tollitur equalitas sanitatis, & aliquid habet positio, scilicet ipsos humores inordinate di-

Prima Secunda S. Tho.

priuatione sumit inordinata dispositio, id est dispositio priuata tali ordine, sequitur quod non sit habitus, sed priuatio 1. di. 5. q. 1. peccatum originale, ar. 1. & 2. in tali inordinatione 7. q. 1. ar. 1. confitens. si uero sumitur contrarie, oportet assignare, qd fit illud positivum 30. q. 1. ar. 3. fundans hanc contra rietatem. 32. art. 1. ad 2. & ma. 2. q. 4. ar. 2. ca. 2. & 3. &

24.

Habetur ex serm. 45. de tempore. 10. & ex li. 6. contra Iacobum c. 7.

q. 50. ar. 1.

QVAEST. LXXXII.

res animæ dispositas dupliciter, scilicet cum harmonia conformi naturæ nostræ rationali, & siue illa. Et cum sunt sine tali harmonia, prout sunt ut ferantur secundum proprios impetus præter consonantiam ad harmoniam illam. hoc autem est partes animæ esse inordinatas contrarie, sicut humores corporis, cum sunt si ne regimine virtutis animæ, mouentur se secundum proprias inclinations non solum extra harmoniam sanitatis, sed contra illam. Fundatur igitur inordinatio contraria super proritate ad ea, que sunt contra harmoniam. Cuperisibi lis enim ex hoc ipso, quod prona est ad delectabile secundum sensum, plenum oportet secundum rationem rectam, et contraria disposita.

q. p. art. 1. ¶ Ad secundum dubium dicitur, quod author non putauit peccatum originale esse habitum, sed quamdam habituale proritatem non posuisse, sed per subtractionem retinens, ut in secundo sententiâ, & in questione de Malo patet. Sed hac responsione non notauit in authore hunc singularem articulum, cum responsione ad tertium. Ex hoc namque apparet, quod author alius contemplans naturam peccati originis, nouam tradidit doctrinam, alterius non oblitus. Dicitur siquidem habitum, vel ad opus, vel ad naturam, & aegritudinem. Primum est, quod peccatum originale non est habitus in ordine ad opus, nisi indirecte per remotionem prohibitus, & sic glostam scipium alibi. Alterum est, quod peccatum originale est habitus in ordine ad naturam, sicut aegritudo. Et ad motam difficultatem, quia habitus significat quid positum distinctum contra priuationem, dixit in responsione ad primum, quod propositio hic fuit partes animæ inordinatae contrarie. Quod dictum, secundum triplicem de habitu ad naturam opinionem tripliciter saluat habitum. Nam secundum tenentes habitum huiusmodi, puta sanitas, vel pulchritudinem formaliter consistere in relatione, & materialiter in qualitatibus consonantibus, faciebat patet quomodo peccatum originale est qualitas. Sed hac via non est, secundum viam authoris expresse superius in questione quadragefmaniorum ponentis sanitatis est essentia, & formaliter qualitatem non relationem. Secundum dicentes vero est habitum esse collectionem ordinatam partialium dispositionum, facile quoque patet peccatum originale esse qualitatem, id est, collectionem qualitatum inordinataem.

¶ Sed hec quoque viam superius confutata est: quia habitus non est qualitas species, collectio namque qualitatum non est qualitas. Secundum autem tenentes habitum esse qualitatem existentem subiective in uno principali, non absolute, sed ut conformati, vel consonantii alii, subtilius saluator de peccato originali, quod est qualitas, sicut & de sanitate, & aegritudine. Ita quod sicut aegritudo est qualitas non composita, aut collecta ex pluribus qualitatibus dissonis in ordine ad naturam, sed configurantis dissontiam in principali parte, sic originale peccatum non est collectio, aut ordo inordinatarum proritatum in partibus animæ, sed inordinata proritas prima pars animæ non abolute, sed ut illa prima pars alii in ordinatis coheret, qualitas q. est habitus rationem habet. Et hoc est idem dicere, quod ut est in toto primo, & equalem enim esse in parte ut coheret alii, & esse in toto: coheret namque propter totum. Vnde & in quinto Methap. habitus ponitur dispositio non partium, sed habentis partes. Non ut aliqui interpretantur, quia ex dispositionibus partium resulat in toto qualitas, que est habitus, puta sanitas, vel pulchritudo, sed quia qualitas prima pars in ordine ad alias, seu ut est habentis illas, sic dispositio, est habitus: In cuius signum Aristotel. in prima specie qualitas posuit calorem, ut commenstratum naturæ in Prædicamentis, & inferius in hac eadem questione dicitur, quod peccatum originale est in pluribus partibus animæ, ut sunt partes unius totius. Et quod est formaliter in

ARTIC. II.

pima parte animæ, in sequenti questione dicetur, in certem tem materialiter. Putandum est igitur, quod sicut naturæ inordinata dispositio est infirmitas, sic quod in uno est formater, & in reliquis materialiter, ita & de peccato originali. Qualitas que nata est determinare, & modificare potest subiecti habitus.

partes sic inveniuntur ad natum: & est habitus, & peccatum originale est habitus, & qualitas.

¶ Ad tertium dubium dicunt, quod peccatum originale est languor naturæ, etiam ablationem confundit, tristitia disponit, non solum in originali, sed in naturali, & hominis inorganica rationale, laetitiam amorem habens illus, quem subiectus origi- li, duo erant, & cetera ipsa considerantur animalia, per naturale de- conferuntur, harmoniam. Non solum illa priuata illi fons naturali don, sed etiam illa harmonia, dum nobis re- spondit.

ARTICVLVS II.

Vtrum in uno homine sint multa originalia peccata.

AD SECUNDVM sic procedit.

Videtur, quod in uno ho-

propria singulis partibus tendentibus, ad contrarium omnium totus homo prouis inuenitur. Quod autem habens illa naturalis sit, patet ex hoc, quia est secundum naturam naturale namque, ut in secundo Physicorum habeatur. Alterum est, quod est secundum naturam. Constat enim secundum naturam nostram, quia rationales sumus, esse habemus rationem, in omnibus partibus animæ, et participibus, ut Dionysius in quarto capitulo in nominibus dicit. Naturalia autem esti non sunt ablati, sunt tamen infirmata, sed de hoc inferius latius sermo.

¶ Ad quartum dubium prima fronte videtur dicendum, quod litera est corrupta & quod debet legi. Sed est habitus contrarius. Iuxta hunc namque sensum directe satisfaci appetito, & confonat toti illi responsionem, qui vult, quod de- aegritudo non est pura priuata sanitatis, ita peccatum originale non est pura priuata originalis iustitiae, sed est habitus contrarius illi. Sed quia in sequenti articulo corpore expressum, quod peccatum originale est dispositio corrupta, est quatio de habitu corrupto, & dispositione corrupta, etiam corrupta est conditio diminuens utrobique. Alterum est, quod dicendum est, quicquid sit de correctione humanæ. Non intendit igitur author per habitum corruptum, habitus qui deficit, sicut per eminentem mortuum intelliguntur homines, sed deficit. Sic enim corruptum est conditio diminuens, sed non est peccatum originale esse tam habitum, quam dispositio corrupta in corruptione confitentem. Sicut enim aegritudo est habitus confitens in corruptione humorum, ita peccatum originale est habitus confitens in corruptione partium animæ. Corruptionis enim opus, ut patet in octavo Physicorum, omnem aliquam desitionem extendit, & si contra puram priuationem distinguatur in litera. Priuatio dicit negationem in subiecto aperte: corripi uero ad situm contrarium, fundans illam negationem. Non enim enim priuative dicit sanitatis negationem in corpori, paci sanitatis. Aegritudo uero dicit humores corruptos contrarias dispositiones ad sanitatem, & per hoc dicit aliiquid positivum, & est habitus corruptus, est, in corruptione confitens, cum quo sit, quod est habitus. Et simile est de peccato originali, qui languore naturæ.

¶ Super questionis 82. articulum secundum.

IN articulo secundo, & tertio eiusdem questionis dubia occurserunt. Primum est, de qua causa est secundo in illa p-

Positione secundi articuli. In omni ordinata dispositione unitas specifica sumitur ex parte causa extrinsecæ, vel intrinsecæ, efficiët, vel formalis, non enim liquet, quin potius litera affert causam materialē, prout calorem excedentem respectu febris. & si multa. Secundum est, quo pacto priuatio originalis iustitiae ponitur causa originalis peccati in secundo articulo. & in 3. ponitur quod est formalis in ipso peccato originali.

¶ Ad evidētiā ho-
rum scito, quod cū
dispositio fit ordo
habentis parces, in
omni inordinata di-
spositione plura con-
currere oportet. Ipse
& tanta ad illā, quā
parces integrales, &
aliquid tanquam ra-
dices vel totius di-
spositionis, vel reli-
quarum partium, uel
di gratia. In febre
cholerica excessivus
calor est, & quasi
par fabris, & radix
febris in reliquis par-
tibus corporis. Inter
has autem quasi par-
tes illa uia cauf ob-
tinetur, unde tali dis-
positio simpliciter
ponitur in esse, &
de tali causa uerifica-
tur litera, quamvis
ridicula loquatur.
Est namque huius
mo si quis pars cau-
sa, & actus, & for-
maliter, ut paret in
exempli litera. Ex
cessione namque ca-
lor & facti febrem,
& formalis in febre
est, unde littera de in-
trinseca, vel quasi
intrinseca causa pro-
pria uerificatur, non
materialē, ut sic, quo
maz nulla res ponit
ur in esse per mate-
riam, sed ex qua po-
nitur in esse, que est
ut formalis, & acti-
ua, & non solum ma-
terialē rationem ha-
bens diuersimode.
Ex sic paret solutio
primi dubii simul,
& secundi. Nam ex
hoc paret, quod pri-
uatio originalis suffi-
cieat, quia est prima
intrinseca radix ori-
ginalis peccati, cau-
sa eius ponitur non
qualitercumque, sed
formalis, ut ex discur-
ritu literae patet.

* Super questionis
2. articulum ser-
tum.

¶ In articulo tertio
duo occurunt du-
bia, primo quoniam
se habeat inordinata
voluntas ad peccatum originalē
materialiter, & ad

mine sint multa originalia pecca-
ta, dicitur enim in Psalm. 50. Ecce
enim in iniquitatibus conceptus
sum, & in peccatis concepit me
mater mea sed peccatum in quo
homo concepitur, est originales.
ergo plura peccata originalia sūt
in uno homine.

¶ 2 Præterea. Vnus & idem habi-
tus non inclinat ad contraria. ha-
bitus enim inclinat per modum
naturæ, quæ tendit in unum: sed
peccatum originale etiam in uno
homine inclinat ad diuersa. ergo peccatum
originale non est unus habi-
tus, sed plures.

¶ 3 Præter. Peccatum originale in-
sicit omnes animæ partes: sed di-
uersæ partes animæ sunt diuersæ
subiecta peccati, ut ex* p̄m̄sis
patet. Cum igitur unum peccatum
non possit esse in diuersis subie-
ctis, uidetur quod peccatum origi-
nale non sit unus, sed multa.

SED CONTRA est, quod dicitur
Iohannis 1. Ecce agnus Dei, ecce
qui tollit peccatum mundi. quod
singulariter dicitur, quia peccatum
mundi, quod est peccatum origi-
nale, est unus, ut gloss. * ibidem
exponit.

R E S P O N D E O . Dicendum,
quod in uno homine est unus pec-
catum originale, cuius ratio du-
pliciter accipi potest. Vno modo
ex parte causa peccati originalis.

* dictum est. n. supra, quod solū
primum peccatum primi parentis
in posteros traducitur: unde
peccatum originale in uno homi-
ne est unus numero, & in
omnibus hominibus est unus
proportione in respectu. s. ad pri-
mum principium. Alio modo po-
test accipi ratio eius ex ipsa es-
tia originalis peccati. In omni enim
inordinata dispositione uni-
tas speciei considerarur ex parte
causæ: unitas autem secundum nu-
merum ex parte subiecti, sicut tpa
tet in agritudine corporali. sunt
diuersæ agritudines specie, quæ
ex diuersis causis procedunt, pu-
ta, ex superabundantia calidi, vel
frigidi, vel ex ictione pulmonis,
vel hepatis: una autem agritudo
secundum speciem in uno homi-
ne, non est nisi una numero. Cā
autem huius corruptæ dispositio-
nis, quæ dicitur originale pecca-
tum, est una tantum scilicet pri-
uatio originalis iustitiae, per
quā sublata est subiectio huma-

A priuationem originalis iustitiae, in litera namque nihil uidetur
de hac exprimi. Materialē enim in peccato originali ponitur
concupiscentia, quam in aliis viribus confitetur ex eo pater,
quod litera redens rationem quare dicatur concupiscentia,
inquit. Inordinatio aliarum virium animæ præcipue in hoc

attenditur, quod ad
bonum commutabi-
le conueruntur. &

in quaestione de Ma-
lo quærit, quarta arti-
ficio aperte po-
nit malitia ex par-
te formalis in pec-
cato originali: de-
fectus autem aliarum
virium materialiter:
sed per formale in li-
tera hac non conclu-
ditur inordinatio vo-
luntatis, sed priuati-
o iustitiae origina-
lis, quam confit
aliquid esse ab in-
ordinatione volunta-
tis.

¶ Secundum du-
biū est, an for-
male in peccato o-
riginale fit priuati-
o iustitiae originalis
totius, an in hoc
puta, in voluntate.
Litera enim
in calce corporis
articuli infert sim-
pliciter, quod pri-
uatio iustitiae origi-
nalis: in corpore
illatum, erat de pri-
uatione iustitiae origi-
nalis per quam vo-
luntatis subdita erat
Deo. & confirmatur
hoc, quia aliter
anima, si uolueret tantus
labor de uolunta-
te, quod est cau-
fa. & si sic est, qua-
re inuit in fine ab
soluto, quod est pri-
uatio originalis iu-
stitiae?

¶ Ad evidētiā horum scindunt est,
quod originalis iustitiae dicit tria, scilicet
donum supernaturale, subiec-
tionem menuis ad Deum, rectum ordi-
nem voluntatis, & omnium poten-
tiarum animæ ad bonum. Et per op-
positum, priuatio iu-
stitiae originalis multi-
pliciter potest fu-
mi, ut priuat hoc,
uel illo. Et licet au-
tor alibi dixerit,
quod uterque defec-
tus voluntatis, scilicet
licet subiec-
tionis ad Deum, & dispositio-
nis ad bonum obice-
tum, spectat ad for-
male originalis pec-
cati. In hoc tamen lo-
cum voluntatis, aut
soli subiec-
tionis ad Deum posuit clau-
di sub formalis origi-
nalis peccati. Si enim
Prima Secundz 5. Tho.

D. 1007.

ARTICULUS III.

Vtrum originale peccatum sit con-
cupiscentia.

E A D TERTIVM sic proceditur.
Videtur, quod peccatum ori-
ginalis non sit concupiscentia. Om-
ne enim peccatum est contra na-
tum, ut dicit * Damascenus in se-
cundo libro: sed concupiscentia
est secundum naturam. est enim
proprius actus uirtutis concupi-
scibilis, quæ est potentia naturalis.
ergo concupiscentia non est pecca-
tum originale.

¶ 2 Præter. Per peccatum originale

sunt in nobis passiones peccatorū,

3. q. 23. ar. 3.
co. Et 2. dif.
30. q. 1. ar. 3.
cor. & ad 4.
& in expil.
& diff. 31. q.
2. ar. 1. ad 3.
1. ar. 1. ad 1.
3. & 4. Et
mal. q. 4. ar.
7. cor. 4. n. &
co. aut defectum nu-
lum voluntatis, aut
p. ro. & arti.
4. ad 2. &
ar. 6. ad 16.
Lib. 2. cap. 4.
& 30.

Z 4 discur-

QVAEST. LXXXII.

Q. 2. art. 4. **ar. pcc. ad 1.** **Lib. 10. ca. 7. tom. 5.** **art. præce.** **q. 9. art. 3.**

discursus literè formaliter inspicatur, apparebit quod cum auctor debuisset inferre sic ergo aueratio voluntatis à Deo est forma in originali peccato, quia talis aueratio est directe contraria subiectiōni voluntatis ad Deum, quae erat causa originalis iustitiae, non intulit hoc, sed intulit sic ergo priuatio iustitiae originalis, per quam voluntas subdebetur à Deo, est formaliter in originali peccato, infinitus per hoc, quod non ipsius subiectio priuatio, quam significat aueratio, sed sola doni facientis illam subiectio priuatio, formale in peccato originali est: & secundum hoc, nullam voluntatis defectum in formaliter originali peccati claudit. Si tamen libianeta verba q̄ non multum considerant, scilicet, omnis autem alia mordinatio virium animæ ad materiale spectat: conjectura hęc, quod intenditur, quod quidam inordinatio virium animæ spectat ad formale, & omnis alia spectat ad materialem. nisi enim hoc intenditur, non dixisset, omnis alia, sed dixisset, omnis inordinatio virium &c. Et secundum hoc, defectus subiectiōni humanae mentis præcipue secundum voluntatem, ad formale originalis peccati spectat. Videtur in hī, quod sicut cum loquimur de iustitia originali, non de illo tantum domino loquimur, sed de ipsa subiectione mens ad Deum, quae per illam fit, dum dicitur, quod iustitia originalis consistit in subiectione mentis ad Deum, ab effectu donum illud declarans: ita cum dicitur, Priuatio originalis iustitiae potest intellegi, cum priuatione primi effectus: & potest litera concordari distingendo, quod ad formale peccati originalis aliquid spectat primo, & aliiquid secundario, & quod formale primo est sola priuatio doni illius, & subdebet mentem, & præcipue voluntatem Deo: secundario autem est etiam ipsa priuatio ipsius subiectio, & quod proper prium author in litera concludendo dixerit ab aueracione voluntatis ad priuationem iustitiae. Et proper secundum subiunxit, Omnis autem alia inordinatio &c. ex his autem facile solvantur mota dubia. Erat primum dicunt, quod inordinatio voluntatis est duplex, eundam oppositam subiectio ad Deum: quodam re & conuersio ad obiectum. Prima significatur per aueracionem: secunda per conuersiōnem: prima spectat secundario ad formale peccati originalis absolute: secunda autem spectat ad materiale secundum hanc literam dicentem, omnis alia inordinatio virium animæ, & non dicit, omnis aliarum virium inordinatio. Constat namque quod priuatio voluntatis est alia inordinatio ab inordinatione auerionis, & est alius potest animæ ipsius, scilicet voluntatis. Cum hoc tamen sit, quod priuatio sicut voluntatis ad malum inter materialia peccati originalis, se habet male, quia id quod se tenet ex parte at tuu, se habet in formaliter, quod de formaliter, & materialiter peccati originalis, ut loqui possumus. Primo absolute, & sic dicitur quod formate priuatio originalis iustitiae, materialiter habuit concupiscentiam, & ita confitit, ex hoc, quod de formaliter, & materialiter, spacio anima, Secunda, et habuit, & habet in coelio, datus volumen priuatis originalis, ita. Et si posuerificari, quod ibi dicitur, ab ore.

ARTIC. III.

Ftatis ad malum inter materialia peccati originalis, se habet male, quia id quod se tenet ex parte at tuu, se habet in formaliter, quod de formaliter, & materialiter peccati originalis, ut loqui possumus. Primo absolute, & sic dicitur quod formate priuatio originalis iustitiae, materialiter habuit concupiscentiam, & ita confitit, ex hoc, quod de formaliter, & materialiter, spacio anima, Secunda, et habuit, & habet in coelio, datus volumen priuatis originalis, ita. Et si posuerificari, quod ibi dicitur, ab ore.

¶ Ad secundum ergo dicendum, quia in homine concupiscentia naturaliter regitur ratione, instantum concupiscentia, & ita peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia, formaliter vero est defectus originalis iustitiae.

¶ Ad tertium ergo dicendum, quia in homine concupiscentia naturaliter regitur ratione, instantum concupiscentia est homini naturale, in quantum est secundum rationis ordinem. Concupiscentia autem que transcedit limites rationis, inest homini contra natram, & talis est concupiscentia originalis peccati.

¶ Ad secundum Dicendum, quod sicut supra dictum est, passiones irascibilis ad passiones concupisibilis reducuntur sicut ad principios, inter quas concupiscentia uelementius invenitur, & magis sentitur, ut supra habitum est: & ideo concupiscentia attribuitur tanquam principiori, & in qua quodammodo omnes alias passiones includuntur.

¶ Ad tertium dicendum, quod sicut in bonis, intellectus & ratio principaliatatem habent, ita conuerso, in malis inferior pars animalium principaliter invenitur, quae obnubilat, & trahit rationem, ut supra dictum est: propter hoc peccatum originale magis dicitur esse concupiscentia, quam ignoratio, licet est ignoratio inter defectus materialies peccati originalis contineat.

ARTICULUS IIII.

Vtrum peccatum originale sit aequaliter in omnibus.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod peccatum originale non sit aequaliter in omnibus. Est enim peccatum originale debatur Deo, est formale: ly, enim, per stringit applicando ad supremum anima: & enoniam priori iustitiae originalis in supremo anima non est eius proprius secundum quid, immo est priuatio principialis, & non tantum iustitiae, quoniam ex illa sequitur totius priuatio ratione uerum est, quod priuatio originalis iustitiae est finis in peccato originali, ut in calce corporis articulatur.

¶ Super questionis 8.2. articulum quartum.

In ar. 4. eiusdem 8.2. q. dubium est, cur auctor, qui posuit, cum originale esse habitum & concupiscentiam, & communem materiali, & formaliter, in corpore huius articuli sola duo classis in peccato originali, quorum utrumque spectat ad formam, de aliis faciens memoriam.

¶ Ad hoc breviter dicitur, quod in peccato originali sunt etiam communia peccato, & naturæ: & quodam proprie-

QVAEST. LXXXIII.

ARTIC. I.

181

QVAEST. LXXXIII.

*¶ Super quesit. 83. arti-
culum primum.*

*De subiecto originalis peccati, in qua-
tuor articulos divisa.*

DE INDE considerandum est de subiecto originale-
lis peccati.

ET CIRCA hoc que-
runtur quatuor.

Primo, Vtrum subiectum origi-
nalis peccati per prius sit caro, uel
anima.

Secondo, Vtrum si anima, per ef-
ficiat, aut per potentias suas.

Tertio, Vtrum uoluntas per
prius sit subiectum peccati origi-
nalium, quam aliae potentiae animae.

Quarto, Vtrum aliquae potentie-
animae sint specialiter infectae, scilicet
generatiua, uis concupisibilis, &
fensus tactus.

ARTICVLVS PRIMVS.

*Vtrum originale peccatum sit magis
in carne, quam in anima.*

AD PRIMUM sic proceditur. Vi-
detur, quod peccatum origi-
nale magis sit in carne quam in
anima. Repugnantia enim carnis ad mentem ex cor-
ruptionem originalis peccati procedit; sed radix huius
repugnantie in carne constituit. dicit enim Apostolus
ad R. 7. Video aliam legem in membris meis, repu-
gnantem legi mentis meae. ergo originale pecca-
tum in carne principaliter constituit.

Se P. Vnumquid potius est in causa, quam
in effectu, sicut calor magis est in igne calefaciente
quam in aqua calcata: fed anima inficitur infec-
tione originalis peccati per semen carnale. ergo peccatum
originale magis est in carne, quam in anima.

Pro 3. Pr. Peccatum originale ex primo parente con-
trahimus, prout in eo sumus secundum rationem
seminalem: sic autem non fuit ibi anima, sed sola ca-
ro. ergo originale peccatum non est in anima, sed in
carne.

Pro 4. Pr. Anima rationalis creata a Deo, corpori in-
fuditur; si igitur anima per peccatum originale in-
ficeretur, consequens esset, quod sua creatione, uel
infusione inquinaretur, & sic Deus esset causa pecca-
ti, qui est actor creationis, & infusionis.

Pro 5. Pr. Nullus sapiens liquorem pretiosum uasi in-
fecto infunderet, ex quo sciret ipsum liquorem infi-
ci; sed anima rationalis est pretiosior omni liquore.
E si ergo anima ex corporis unione infici posset infe-
ctione originalis culpae, Deus q ipsa sapientia est, nū-
quam animam tali corpori infunderet, infundit autem
non ergo inquinatur ex carne. sic igitur peccatum ori-
ginale non est in anima, sed in carne.

SED CONTRA est, quod idem est subiectum uirtutis, & uitii siue peccati, quod contrariatur uirtuti:
sed caro non potest esse subiectum uirtutis. dicit enim
Apostolus ad Roma. septimo. Scio quod non habi-
tat in me, hoc est, in carne mea bonum. ergo caro non
potest esse subiectum originalis peccati, sed solu anima.

RESPON. Dicendum, quod aliquid potest esse
ni aliquo dupliciter. Uno modo sicut in causa uel
principaliter, uel instrumentaliter: alio modo sicut in sub-
iecto.